



Foto's Yavanna Aartsma

Wespen: Onbekend maakt onbemind

Yavanna Aartsma is entomologe, natuurfotografe en gepromoveerd op het foerageergedrag van sluipwespen. Zij heeft aan de hand van prachtige zelfgemaakte foto's op 9 april een lezing gegeven over de 'eigen-aardigheden' van wespesoorten die in Nederland voorkomen. In Nederland kennen we 5000 soorten wespen. De meeste soorten kom je niet vaak tegen of je herkent ze niet.

Sluipwespen

De lezing begon met de sluipwespen die geen parasieten maar parasitoïden zijn. Het verschil is dat een parasitoïde zijn gastheer altijd doodt en een parasiet niet. Sluipwespen beginnen hun levenscyclus namelijk als carnivoor. In veel gevallen leggen vrouwelijke sluipwespen haar eieren met een legboor in een rups. Zodra de eitjes uitkomen, eten de sluipwesplarven de gastheer (rups) op. Maar het kan zelfs nog verder gaan met hyperparasitoïden. Dit zijn sluipwespen die hun eieren weer in de larven of cocons van andere sluipwespen leggen.

Sociale wespen

Daarna heeft Yavanna de luisteraars meegenomen naar de sociale wespesoorten die in complexe koloniestructuren leven. Wespen zijn echte afvalopruimers, doordat ze kadavers van kleine zoogdieren, vogels en amfibieën opruimen. Tevens zijn het milieuvriendelijke ongediertebestrijders van allerlei beestjes die op gewassen zitten.

De wespesoorten die in dit stukje worden uitgelicht zijn de 'Gewone wesp' en de 'Duitse wesp', de zogenaamde limonadewespen.

Deze sociale wespen zijn papierwespen die meestal in grotere groepen leven. Hun nesten zijn van houtvezels gemaakt. Door vezels fijn te kauwen en in dunne laagjes aan te brengen lijkt het nest van papier te zijn gemaakt.

In de lente komt de wespinkoningin uit haar overwinterplek, die zich meestal in dood hout bevindt, en zoekt ze een plekje uit om haar nest te beginnen. In het begin zorgt ze zelf voor de eitjes en larfjes, die de eerste werksters worden. De volgroeide werksters nemen alle bouw- en zorgtaken van de koningin over. De werksters voeren de larven met vooral muggen en vliegen, die ze vangen. In ruil daarvoor krijgen ze een door de larven gemaakte zoete uitscheiding. Dat is de suiker die de werksters als energiebron gebruiken. Later in het seizoen, doorgaans in de maand augustus, zijn er veel werksters en steeds minder larven. Hierdoor krijgen de werksters geen zoete beloning meer en zoeken ze elders zoetheid, precies wanneer wij graag met ons drankje op het terras zitten. Rond deze tijd worden in het wespennest ook de nieuwe koninginnen en de mannetjes geboren. De mannetjes verlaten het nest en zoeken koninginnen op om mee te paren. De oude koningin en de werksters sterven in de herfst af. Alleen de bevruchte nieuwe koninginnen zoeken een plek om te overwinteren, om volgend jaar elders een nieuw nest te beginnen.

Hoornaars

Daarnaast kunnen we de Europese en Aziatische hoornaar tegenkomen: dat zijn grote wespen. In Nederland is het helaas legaal om inheemse wespen en hoornaars te bestrijden, zoals dat wel het geval is in Duitsland. De Europese hoornaar is namelijk een deel van ons inheems ecosysteem en een nuttige jager die heel wat wespen, vliegen en andere insecten verorbert.

Zie je een Aziatische hoornaar, dan moet je dit gelijk melden met foto naar <https://waarneming.nl/>

Een Aziatische hoornaar is een gevaar voor de bij en de fruitteelt.

De verschillen zijn tussen beide hoornaars zijn te vinden op de site van Eis

<https://www.eis-nederland.nl/aziatischehoornaar>

Wespennest bij het huis?

Veel wespennesten die niet in een spouwmuur zitten kunnen verplaatst worden.

Dus zonder gif dat de flora en dus insecten, amfibieën en andere dieren schaadt. Voor advies en hulp bij wespennesten kan je contact opnemen met <https://wespenstichting.nl/>

Respect voor Yavanna en voor de wesp

Het jaar 2024 is het jaar van de wesp en heeft als doel het slechte imago van de wesp teniet te doen, wat Yavanna met haar boeiende lezing, prachtige foto's en feitelijke kennis zeker gelukt is!

Verslag Mireille van Duuren



